

31 Μαΐου, 1993

[ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΑΝΤΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ ΩΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΗΣ ΤΗΣ
ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΤΟΥ ΑΠΟΒΙΩΣΑΝΤΟΣ WILLIAM CARUANA,

Αιτητής,

v.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ,
ΜΕΣΩ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 1163/91)

Ο περί Φορολογίας Κληρονομιών Νόμος του 1962 (Ν. 67/62) όπως τροποποιήθηκε — Άρθρο 4 — Επιβολή φόρου κληρονομιάς σε περιουσία που καταλείπει αποθνήσκων πρόσωπο — Ο Έφορος δεν μπορεί να θεωρεί ως υπαρκτό περιουσιακό στοιχείο στην κυριότητα του αποβιώσαντα, κάτι που είτε αποδεδειγμένα δεν υφίσταται κατά το χρόνο του θανάτου του, είτε δεν μπορεί να ανιχνευθεί η κατάληξή του — Αντίθετη απόφαση αποτελεί προϋόν πλάνης περί τα πράγματα. 5

Ο αιτητής, που ήταν εκτελεστής της διαθήκης του αποθανόντος William Caruana, προσέβαλε την απόφαση του Εφόρου να περιλάβει στην περιουσία του αποθανόντος και να φορολογήσει το ποσό των £30,000, το οποίο σύμφωνα με ισχυρισμό του αιτητή δεν περιλαμβάνετο στην περιουσία, καθότι είχε δοθεί από τον ίδιο σταδιακά στον αποθανόντα σε μετρητά, δύο χρόνια πριν το θάνατό του. 15

Το Ανώτατο Δικαστήριο ακυρώνοντας την επίδικη απόφαση, αποφάσισε ότι:

Σύμφωνα με το Άρθρο 4 του περί Φορολογίας των Κληρονομιών Νόμου, αλλά και το περιεχόμενο των υπόλοιπων διατάξεων του Νόμου, φόρος κληρονομιάς επιβάλλεται πάνω στην αξία της περιουσίας που καταλείπει αποθνήσκων πρόσωπο. Η ύπαρξη της 20

5 περιουσίας, ή η ανίχνευση της κατάληξής της, αποτελεί απτό πραγματικό γεγονός, καθώς επίσης και ότι αυτή ανήκει νόμιμα στον αποθανόντα. Το ερώτημα που αναφύεται επομένως είναι κατά πόσο ο Έφορος, λαμβάνοντας υπόψη τα γεγονότα της παρούσας υπόθεσης, θα μπορούσε νόμιμα να θεωρήσει ως υπάρχον περιουσιακό στοιχείο, κατά την ημέρα του θανάτου του αποβιώσαντα, αυτό που στην πραγματικότητα δεν υπήρχε. Μολονότι ο Νόμος επιβάλλει την υποχρέωση πληρωμής του φόρου κληρονομιάς στον εκτελεστή, και σε άλλα πρόσωπα σύμφωνα με τα Άρθρα 27 & 28 του περί Φορολογίας των Κληρονομιών Νόμου (Ν.67/62), καθώς και την απόδειξη των στοιχείων που συναποτελούν την περιουσία, αυτό δεν υποδηλώνει πως ο Έφορος μπορεί να θεωρεί ως υπαρκτό περιουσιακό στοιχείο, στην κυριότητα του αποβιώσαντα, κάτι που αποδεδειγμένως δεν υφίσταται κατά το χρόνο του θανάτου του, ή που δεν μπορεί να ανιχνευθεί η κατάληξή του. Δε χρειάζεται να δοθούν υποθετικά παραδείγματα. Ο εκτελεστής της διαθήκης δηλώνει πως ο αποβιώσας κατέθεσε στο γραφείο του τις £30,000, που ήταν η πρώτη δόση από την πώληση της ακίνητης ιδιοκτησίας του. Αναφέρει δε πως επέστρεψε το ποσό αυτό τμηματικά στον ίδιο τον αποβιώσαντα. Η σύζυγος του τελευταίου επιβεβαίωσε το γεγονός αυτό εγγράφως στον Έφορο.

25 Ένα βασικό στοιχείο που ο Έφορος έλαβε υπόψη του, για να απορρίψει την ένσταση του αιτητή, είναι η παράλειψη της συζύγου του αποβιώσαντος να τον επισκεφθεί, και να δώσει εξηγήσεις αναφορικά με την επιβεβαίωσή της, πως ο σύζυγός της πήρε τις £30,000 από τον εκτελεστή.

30 Λαμβάνοντας υπόψη τα γεγονότα της υπόθεσης, κρίνεται πως η απόφαση του Εφόρου να θεωρήσει πως η περιουσία του αποβιώσαντος, που αποτελείτο από μετρητά σε κοινό λογαριασμό με τη σύζυγό του, ήταν κατά £30,000 μεγαλύτερη, ενώ στην πραγματικότητα τέτοιο ποσό δεν ανευρέθη ως περιουσιακό στοιχείο της περιουσίας του αποβιώσαντα, είναι νομικά ανεπίτρεπτη και προϊόν πλάνης περί τα πράγματα.

Η προσφυγή επιτυγχάνει χωρίς έξοδα.

Προσφυγή.

40

Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση πως η περιουσία του αποβιώσαντος, που αποτελείτο από μετρητά σε κοινό λογαριασμό με τη σύζυγό του, ήταν κατά £30,000 μεγαλύτερη.

Γ. Τριανταφυλλίδης, για τον Αιτητή.

Λ. Καουτζάνη, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult.

5

ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ.: Τα γεγονότα της υπό συζήτηση προσφυγής είναι ιδιότυπα, γι' αυτό με προβληματίσαν πολύ. Ο αιτητής είναι εκτελεστής της διαθήκης του William Karuana, που πέθανε την 1.11.89. Ο αποβιώσας άφησε ως μοναδικό περιουσιακό στοιχείο τρεις κοινούς τραπεζικούς λογαριασμούς με τη σύζυγό του, συνολικού ύψους £137,000 περίπου. Το 1987, δυο χρόνια πριν το θάνατο του, πώλησε ακίνητη ιδιοκτησία του και εισέπραξε £180,000 περίπου. Αφού πλήρωσε διάφορα έξοδα, παρεμφερή της πώλησης, κατέθετε στην τράπεζα περιοδικά τις δόσεις που εισπραττε, έναντι του τμήματος πωλήσεως, σε κοινό λογαριασμό με τη σύζυγό του. Την πρώτη όμως δόση, που ήταν £30,000, κατέθεσε στο γραφείο του δικηγόρου του, τώρα εκτελεστή της διαθήκης του, στις 3.12.87. Ο αιτητής-εκτελεστής λέγει πως αργότερα ο αποβιώσας εισέπραξε από αυτόν τμηματικά, και σε μετρητά, τα χρήματά του. Ο εκτελεστής εξέδιδε επ' ονόματι του γραφείου του επιταγή στην τράπεζα, έπαιρνε τα χρήματα σε μετρητά και τα παρέδιδε στον αποβιώσαντα.

Ο Έφορος επί του Φόρου Κληρονομιών επέβαλε, προφανώς σύμφωνα με το άρθρο 7(δ) του περί Φορολογίας των Κληρονομιών Νόμου του 1962, φόρο πάνω σε ολόκληρο το ποσό που βρέθηκε κατατεθειμένο στον κοινό λογαριασμό του αποβιώσαντα και της συζύγου του κατά το χρόνο του θανάτου του, προσθέτοντας όμως πάνω σε αυτό και τις επίμαχες £30,000, τις οποίες θεωρεί ως περιουσιακό στοιχείο που άφησε ο αποθανών την ημέρα του θανάτου του. Με δυο λόγια δε δέχεται ως αληθή τη δήλωση του αιτητή - εκτελεστή της διαθήκης του αποβιώσαντα, πως το ποσό αυτό ήταν κατατεθειμένο στον τραπεζικό λογαριασμό του γραφείου του και ότι τα επέστρεψε σε μετρητά στον ίδιο τον μακαρίτη, δυο χρόνια πριν το θάνατό του.

Με την υπό συζήτηση προσφυγή προσβάλλεται η σχετική απόφαση του Εφόρου και σε αυτή εγείρονταν και ζητήματα που αφορούν στο ύψος των επιτρεπομένων εκπτώσεων για έξοδα κηδείας, κ.λπ. Στην απαντητική γραπτή αγόρευσή του όμως ο δικηγόρος του αιτητή εγκαταλείπει όλα τα υπόλοιπα ζητήματα και περιορίζει την επιχειρηματολογία του εναντίον της απόφασης του Εφόρου να θεωρήσει ως υπάρχον περιουσιακό στοιχείο του αποθανόντος,

και υποκείμενο σε φόρο κληρονομιάς, το ποσό των £30,000.

Το άρθρο 4 του περί Φορολογίας των Κληρονομιών Νόμου του 1962, όπως έχει τροποποιηθεί, έχει ως εξής:

5

"Εις την περίπτωση παντός προσώπου αποθνήσκοντος κατά ή μετά την 1ην Δεκεμβρίου, 1942, εκτός ως κατωτέρω ρητώς προνοείται, θα επιβάλλεται και καταβάλλεται επί της αξίας της περιουσίας αυτού φόρος καλούμενος φόρος κληρονομιάς."

10

Η πρώτη επισήμανση που μπορώ να κάμω είναι πως, σύμφωνα με το πιο πάνω άρθρο, αλλά και το περιεχόμενο των υπόλοιπων διατάξεων του Νόμου, φόρος κληρονομιάς επιβάλλεται πάνω στην αξία της περιουσίας που καταλείπει αποθνήσκων πρόσωπο. Η ύπαρξη της περιουσίας, ή η ανίχνευση της κατάληξης της αποτελεί από πραγματικό γεγονός, καθώς επίσης και ότι αυτή ανήκει νόμιμα στον αποθανόντα. Το ερώτημα που αναφύεται επομένως είναι κατά πόσο ο Έφορος, λαμβάνοντας υπόψη τα γεγονότα της παρούσας υπόθεσης, θα μπορούσε νόμιμα να θεωρήσει ως υπάρχον περιουσιακό στοιχείο, κατά την ημέρα του θανάτου του αποβιώσαντα, αυτό που στην πραγματικότητα δεν υπήρχε. Έχω τη γνώμη πως, μολονότι ο Νόμος επιβάλλει την υποχρέωση πληρωμής του φόρου κληρονομιάς στον εκτελεστή, και σε άλλα πρόσωπα σύμφωνα με τα άρθρα 27 & 28 του Νόμου, καθώς και την απόδειξη των στοιχείων που συναποτελούν την περιουσία, αυτό δεν υποδηλώνει πως ο Έφορος μπορεί να θεωρεί ως υπαρκτό περιουσιακό στοιχείο, στην κυριότητα του αποβιώσαντα, κάτι που αποδεδειγμένως δεν υφίσταται κατά το χρόνο του θανάτου του, ή που δεν μπορεί να ανιχνευθεί η κατάληξή του. Δε χρειάζεται να δώσω υποθετικά παραδείγματα. Ας περιοριστούμε στα γεγονότα της κρινόμενης υπόθεσης. Ο εκτελεστής της διαθήκης δηλώνει πως ο αποβιώσας κατέθεσε στο γραφείο του τις £30,000, που ήταν η πρώτη δόση από την πώληση της ακίνητης ιδιοκτησίας του. Αναφέρει δε πως επέστρεψε το ποσό αυτό τμηματικά στον ίδιο τον αποβιώσαντα. Η σύζυγος του τελευταίου επιβεβαίωσε το γεγονός αυτό εγγράφως στον Έφορο.

35

Στο σημείο αυτό, ανοίγω μια παρένθεση για να ασχοληθώ λίγο με τη διχογνωμία, κατά πόσο στάληκε επιστολή στη σύζυγο του αποβιώσαντα για να επισκεφθεί το γραφείο του Εφόρου και να δώσει προφορικές εξηγήσεις πάνω στο επίμαχο ζήτημα. Ο Έφορος ισχυρίζεται πως έστειλε τέτοια επιστολή στη σύζυγο του αποβιώσαντα, ενώ η ίδια επιμένει πως δεν την πήρε. Δε νομίζω να έχει σημασία αν η σύζυγος του αποβιώσαντος έλαβε ή όχι την επιστολή. Η ίδια επιβεβαίωσε εγγράφως στον Έφορο γνώση του γεγονότος, πως

40

ο εκτελεστής της διαθήκης του συζύγου της επέστρεψε τα χρήματα στον ίδιο. Στο σημείο αυτό αναφέρω πως ένα βασικό στοιχείο που ο Έφορος έλαβε υπόψη του, για να απορρίψει την ένσταση του αιτητή, είναι η παράλειψη της συζύγου του αποβιώσαντος να τον επισκεφθεί, και να δώσει εξηγήσεις αναφορικά με την επιβεβαίωσή της, πως ο σύζυγός της πήρε τις £30,000 από τον εκτελεστή.

5

Λαμβάνοντας υπόψη τα γεγονότα της υπόθεσης, κρίνω πως η απόφαση του Εφόρου να θεωρήσει πως η περιουσία του αποβιώσαντος, που αποτελείτο όπως είπα πιο πάνω από μετρητά σε κοινό λογαριασμό με τη σύζυγό του, ήταν κατά £30,000 μεγαλύτερη, ενώ στην πραγματικότητα τέτοιο ποσό δεν ανευρέθη ως περιουσιακό στοιχείο της περιουσίας του αποβιώσαντα, είναι νομικά ανεπίτρεπτη και προϊόν πλάνης περί τα πράγματα. Γι' αυτό και ακυρώνεται. Δε γίνεται διαταγή για έξοδα.

10

15

Η προσφυγή επιτυγχάνει χωρίς διαταγή για έξοδα.